

Hvidkløver

Dyrkningsvejledning 2024

Innovation
og vækst

Vækstform og produktionsmål

Hvidkløver er en flerårig bælgplante, der formerer sig ved krybende rodslående stængler. Hvidkløveren blomster er samlet i et hoved med ca. 50 blomster. Hvidkløver indgår i de fleste græsmarksblandinger til såvel afgræsning som slæt. Hvidkløver indgår tillige i enkelte plænegræsblandinger.

Jordbund

Hvidkløver foretrækker lerjorde og lermuldede jorde, men den kan også dyrkes på lettere jorde, hvor man har mulighed for vanding.

Humusjorde og arealer med meget høje kalital egner sig ikke til dyrkning af hvidkløver, idet bladvæksten her vil blive for kraftig.

Klima

Hvidkløver lykkes bedst i lunt klima. På gode jorde er det en fordel med moderate nedbørsmængder. I kolde egne af landet vil hvidkløveravl være mere usikker, idet der kan blive for mange blade og for få blomster. De bedste hvidkløveregne findes i kystnære områder på Øerne i nærheden af skov og krat med vilde bier. Den nye udlægsmark bør placeres minimum 1 kilometer fra den gamle mark for at mindske angrebet fra kløverhovedgnavere og kløversnudebiller.

Markens placering

Der skal ved alm. avl være en afstand på mindst 50 m til andre marker med anden sort, når marken er mere end 2 ha og mindst 100 m, når marken er under 2 ha. Er der tale om basisfrøavl, er afstandskravet dog 200 m.

Sorter

Hvidkløver-sorter opdeles normalt i to typer, normalbladet og mindrebladede typer. Der findes dog også specielt smalbladede sorter til får og mikrokløver til plænegræsbrug. DSV Frø Danmark råder over nogle af de bedste frøgivere i Danmark.

Udsæd og udlægsteknik

Udsædsmængde

Der udsås 0,8 - 1,3 kg pr. ha i et helt perfekt såbed. Kløveren sås på 24 - 36 cm rækkeafstand. Dæksæden bør sås på dobbelt rækkeafstand for at sikre en god etablering af kløveren.

Dæksæd

Hvidkløver udlægges altid i dæksæd enten alene eller sammen med engrapgræs/rødsvingel. Udlægges hvidkløver sammen med engrapgræs/rødsvingel, høstes der hvidkløver det 1. år og i de følgende år høstes der engrapgræs/rødsvingel. Dæksæden bør være en tidlig stråstiv bygsort.

Udlægsteknik

Udsædsmængde af dæksæd bør være 2/3 af en normal udsædsmængde. Hvidkløverudlæg må ALDRIG sås i blanding med dæksæd, men skal sås alene eller sammen med engrapgræs/rødsvingel på tromlet jord og sådybden må max. være 1 cm. Udlægget sås

umiddelbart efter, at dæksæden er sået eller i en arbejdsgang med dæksæde. Hvis hvidkløver sås alene, kan det være nødvendigt at iblande træmel, kunstgødning, kattegrus eller sneglegift.

Sædskifte

Hvidkløver må ikke indgå i et sædskifte, som indeholder andre kløverarter. Pas på med tidligere frøavl af andre kløverarter - 10 års afstand er ikke altid nok.

Behandling af dæksæden

Gødskning

Dæksæden tilføres moderate mængder af kvælstof således, at lejesæd undgås. Gødningen kan enten tilføres som fast eller flydende gødning.

Ukrudtsbekæmpelse og skadedyr

Mod en almindelig bestand af frøukrudt i udlægsmarken må der anvendes 1,25 l Fighter 480 + 0,9 l Stomp SC + 0,5 l Olie. Maks 1 behandling pr. år.

Det kan være nødvendigt at bekæmpe bladrandbiller under kløverens fremspiring med 0,2 l Lamdex/ha.

Behandling efter høst af dæksæd

Efter høst af dæksæden bør halmen straks fjernes, da man ofte ser skader på udlægget, hvor halmen har ligget i længere tid.

I efterår med meget kraftig bladvækst kan det af hensyn til engrapgræsudlægget være nødvendigt at foretage en afpudsning og evt. fjernelse af det afslåede materiale. Stort ukrudt svækkes ligeledes ved en afpudsning inden vinteren.

Skadedyrsbekæmpelse om efteråret

Bladrandbiller forekommer ofte i udlægsmarkerne, navnlig hvor denne ligger op ad en eksisterende hvidkløvermark eller ærtemark. Bliver disse angreb for kraftige, behandles der med et pyrethroid. Forekommer angrebet så tidligt, at behandling i dæksæden er nødvendig, skal man være opmærksom på behandlingsfristen for det anvendte bekæmpelsesmiddel.

Ukrudtsbekæmpelse

Efterår/Vinter

I hvidkløver uden græsudlæg kan græsukrudt, fuglegræs mm. bekæmpes med 1,0 l Kerb 400 SC pr. ha i perioden november-december.

Forår

Der kan behandles med 1,5 l Fighter 480 + 0,5 l olie under gode vækstforhold i maj. For at opnå et tilfredsstillende resultat af denne behandling bør temperaturen være over 20°C, og ukrudtet småt.

Behandlingen anses ofte for en nødløsning, grundet for stort ukrudt og dårlig virkning.

Vanskelige frøarter at fræse

Andre kløverarter, storkenæb, fuglegræs, hvidmelet gåsefod, pragtstjerne, vejbred, vejpileurt, limurt, forglemmigej, hønsetarm, agerstedmoder, kamille, skræppe og rapgræs.

Tromling

Det vil være hensigtsmæssigt at tromle marken med en cementtromle om foråret og dermed få en helt plan mark. Ujævnheder og sten i marken besværliggør skårlægningen og kan hindre en fuldstændig opsamling af skåret ved skårløftning og tærskning.

Skadedyrsbekæmpelse

Lige inden begyndende blomstring skal man være opmærksom på angreb af kløversnudebiller og kløvergnavere.

Rutinemæssigt bør man foretage 3 - 4 bekæmpelser af skadedyr. 1. behandling med 0,3 l Lamdex pr. ha lige inden blomstring. 2. gang 10-12 dage senere med 0,3 l Lamdex/ha.

3. behandlingen med 0,25 kg Mospilan SG efter 10-14 dage. Hvis der er flere skadedyr i marken gentages behandlingen med Mospilan SG og der tilsættes 0,3 l Pirimor 500 WG ved forekomst af lus.

PAS PÅ BIERNE! 1 blomst pr. 50 m² kan give biforgiftning. Vær opmærksom på blomstrende ukrudtsplanter. Behandlingerne med Lamdex udføres uden for biernes flyvetid.

Gødskning

Hvidkløver skal normalt ikke tilføres gødning. Planten er kvælstofsamlende.

Tilførsel af kali giver en øget bladvækst, og da dette normalt er uønsket i hvidkløveravl, skal der kun tilføres kali i de tilfælde, hvor kalitalle er ekstremt lave.

Fosfor skal ligeledes kun tilføres i de tilfælde, hvor tallene er lave.

Afpudsning

En afpudsning af hvidkløver vil være aktuel i marker med meget kraftig vækst og/eller meget ukrudt. Afpudsning kan foretages ultimo maj eller begyndelsen af juni. Afpudsningshøjden bør være således, at det kun er de tidligst udviklede hoveder der afpuds.

Bibestøvning

Hvidkløver er fremmedbestøver og bestøvningen sker ved hjælp af insekter - fortrinsvis bier.

Det er derfor vigtigt, at der er tilstrækkeligt med bier til stede for at sikre en god bestøvning.

Normalt vil 2 - 3 bifamilier pr. ha være passende - færrest i mindre marker og hvis man bor i et område med skov og krat, hvor der er vilde bier tilstede. Bistaderne placeres i læ og under solrige forhold og på steder, hvor biavleren har nem adgang til staderne. Der kan evt. laves gode læforhold med opsætning af bigballe. Det er en fordel, hvis man kan placere bier på steder i marken, så de højst skal flyve 300 - 400 m for at kunne bestøve hele marken. Bierne sættes ud i marken efter afpudsning og når der er omkring 25 - 30 blomstrende hoveder pr m². Husk at sætte et kar med vand og lidt spagnum i ud til bierne, så de får nok at drikke.

Høst

Hvidkløveren er normalt tjenlig til høst 23 - 28 dage efter, at afgrøden er i fuld blomstring og der har været maksimalt bitræk. **Husk at notere datoen!** Ca. halvdelen af hovederne skal være brunlige med nedvisnede småstilke, frøene skal være gule.

På det tidspunkt nedvisnes afgrøden med 1,0 l M-750 pr. ha. Efter 3 - 4 dage overvejes tidspunkt for skårlægning.

Det er vigtigt at få skårlagt afgrøden i en periode med stabilt vejr, så der opnås en hurtig nedvisning/høst. Hvidkløver skal helst skårlægges med slåmaskine påmonteret skårlægningsudstyr. En skiveslåmaskine kan også udmærket anvendes, når der er en god plantemasse at køre i. Genvækst må aldrig gennemgro skåret. Der vil normalt gå 2 - 5 dage fra skårlægningen til hvidkløveren er gennemvejret og dermed tjenlig til tærskning. Under ustabile vejrforhold ved høst vil man ofte kunne vinde en dag ved at foretage en skårløftning den samme dag, som man vil tærsk.

Mejetærskerens indstilling

Grundindstillinger:	
Cylinderhastighed:	1.000 - 1.200 omdr./min.
Broafstand:	Fortil: ca. 4 mm Bagtil: ca. 2 mm Montering af blændeplader
Halm rotor	Middel hastighed og stor afstand
Emtesold:	Lamelåbning: 8 mm

Emtesoldforlænger:	Lamelåbning: 10 mm Evt. motering af fingerrist Indstilling: Opad – bagud
Kornsold:	Lamelåbning: 2 - 3 mm
Luftretning:	Vindlederen stilles mod emtesoldets midterste del.
Luftmængde:	Lille til moderat - begynd med laveste hastighed på blæseren.
Returplade:	Stilles i øverste stilling

Rumvægt

1 m³ råvare vejer ved normal renhed ca. 600 kg.

Afregningsgrundlag

Hvidkløver afregnes på grundlag af:

- Rent spiret frø: 94,0%, andre plantearter: 0,5%

EU's kvalitetskrav

EU's minimumskrav til kvaliteten af hvidkløverfrø er:

Renhed: 97,0%

Spireevne: 80,0%, heraf max. 40% hårde frø

Fremmed kulturfrø + andre pl.arter: max. 1,5%, heraf max. 1,0% af en art

Antal skræppe excl. rødknæ: max. 10 stk. i 20 g.

Udbytte/økonomi:

	Udbytte (kg/ha)	Pris (kr./kg)	Bruttoindtægt (kr./ha)
2018	457	31,51	14.407
2019	386	27,94	10.669
2020	464	31,23	14.490
2021	431	31,15	13.456
2022	572	36,31	20.769
Gennemsnit (2018-2022)	462	31,63	14.758

Tabellen viser gennemsnitsudbyttet i Danmark og den gennemsnitlige afregningspris samt bruttoindtægten pr. ha.
(Kilde: Brancheudvalget for Frø og TystofteFonden)

Årets gang i marken

UDLÆGSÅR

APRIL: Udlæg i dæksæd. Sådybde max. 1 cm.

MAJ: Ukrudtsbekæmpelse i dæksæden. Midlerne Fighter 480 og Stomp kan anvendes.
Evt. bekæmpelse af bladrandbiller.

JULI/AUGUST: Evt. bekæmpelse af bladrandbiller før/efter høst af dæksæd.
Halmen fjernes hurtigst muligt.

SEPTEMBER/OKTOBER: Evt. afpudsning af spildkorn og stort ukrudt.

NOVEMBER - DECEMBER: Bekæmpelse af ukrudt med Kerb 400 SC.

HØSTÅR

APRIL/MAJ: Marken tromles.

MAJ: Evt. bekæmpelse af kamille med Fighter 480.

MAJ/JUNI: Evt. afpudsning af kraftige/ukrudtsfyldte marker.

JUNI: Bekæmpelse af kløversnudebiller/kløvergnavere.

JULI: Skårlægning 3 - 4 uger efter maximalt bitræk. Evt. nedvisning med M-750.
Tærskning 4 - 5 dage efter skårlægning. Halmen fjernes hurtigst muligt - kan evt. snittes.

Februar 2024, ingen ansvar, læs etiketten inden brug.